

3. Hiiliatomit muodostavat orgaanisten yhdisteiden perustan

Orgaaninen kemia

Orgaaninen kemia

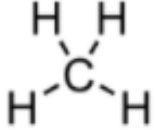
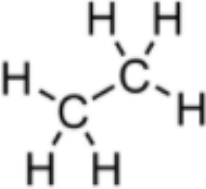
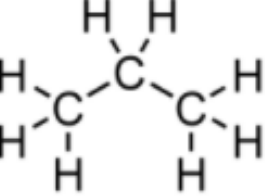
- ♦ Orgaaninen kemia on hiilyhdisteiden kemiaa.
- ♦ Kaikissa orgaanisen kemian yhdisteissä on hiiltä, lähes aina vetyä ja usein happea ja/tai typpeä sekä jonkin verran muita alkuaineita.

Jako orgaanisiin ja epäorgaanisiin yhdisteisiin ei aina ole yksikäsitteistä.

Tärkeitä hiilen epäorgaanisia yhdisteitä ovat

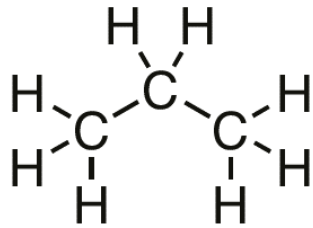
- ♦ hiilidioksidi CO_2
- ♦ hiilimonoksidi CO
- ♦ hiilihappo H_2CO_3
- ♦ karbonaatit, kuten kalsiumkarbonaatti CaCO_3
- ♦ karbidit, kuten piikarbidi SiC
- ♦ syanidit, kuten preussininen $\text{Fe}_4[\text{Fe}(\text{CN})_6]_3$

Nimen etuliite ilmoittaa molekyylissä olevien hiiliatomien lukumäärän

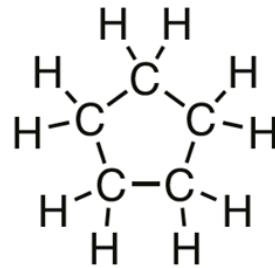
Hiiliatomien lukumäärä	Nimi	Rakennekaava	Molekyylikaava
1	metaani		CH ₄
2	etaani		C ₂ H ₆
3	propaani		C ₃ H ₈

Hiilivetyjen luokittelu

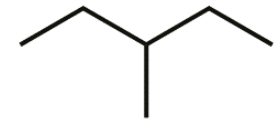
- Kun hiiliatomien väliset sidokset ovat vain yksinkertaisia kovalenttisia sidoksia, hiilivetyä kutsutaan **tydyttyneeksi hiilivedyksi**.
- Tyydyttyneitä hiilivetyjä nimitetään **alkaaneiksi**.

propaani

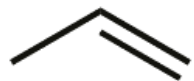
syklopentaani

3-metyylipentaani

Hiilivetyjen luokittelu

- Nämä luokitellaan **tydyttymättömiksi hiilivedyiksi**.
- **Alkeeneissa** on yksi hiiliatomien välinen kaksoissidos ja **alkyyneissä** on yksi hiiliatomien välinen kolmoissidos.
- Jos yhdisteessä on vähintään yksi **bentseenirengas**, kutsutaan yhdistettä **aromaattiseksi**

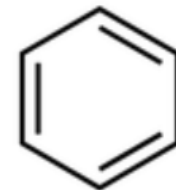
propeeni

syklohekseni

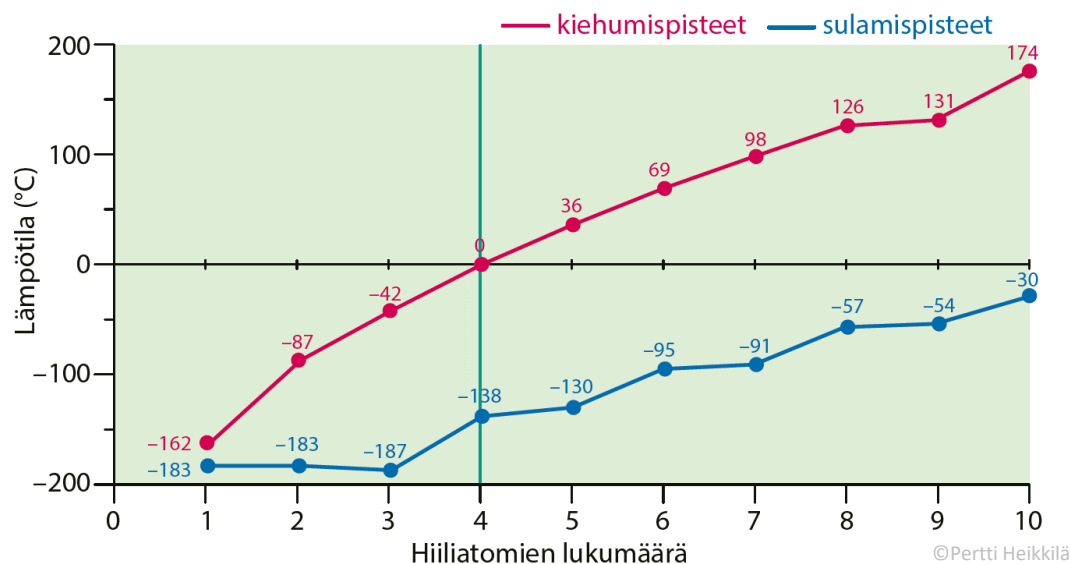

etyyni

bentseeni

Alkaanien sulamis- ja kiehumispisteiden riippuvuus hiiliatomien lukumäärästä

- Poolittomien hiilivetymolekyylien välillä esiintyy vain heikkoja dispersiovoimia.
- Mitä pidempi hiiliketju on, sitä enemmän hetkellisiä dipoleja muodostuu.
- Molekyylien väliset dispersiovoimat lisääntyvät ja sulamis- ja kiehumispiste kohoaa.